

„Miękkie lądowanie” – o wartościach nie do kupienia

Szkolny projekt rozwijający kompetencje miękkie
2023/2024

SZKOLNY PROJEKT ROZWIJAJĄCY KOMPETENCJE MIĘKKIE

na rok szkolny 2023/2024

dla klas I-VIII Szkoły Podstawowej nr 55

w Szczecinie

1. Wprowadzenie

Co to są umiejętności miękkie i jak je rozwijać?

Powszechnie stosuje się podział na kompetencje twarde i miękkie. Czym się różnią między sobą?

Różnice:

KOMPETENCJE TWARDE	KOMPETENCJE MIĘKKIE
wiedza merytoryczna z danej dziedziny	umiejętności społeczne
umiejętności specjalistyczne	umiejętności uniwersalne
potrzebne do wykonywania konkretnego zawodu	przydatne w każdym zawodzie
pomagają dobrze wykonywać swoją pracę	pomagają współpracować z innymi

Przykładowo do umiejętności twardych prawników czy sędziów zalicza się znajomość przepisów i kodeksów prawnych, a grafika komputerowego programów służących do projektowania stron itp. Takie kwalifikacje potwierdza się dyplomami i certyfikatami.

Inaczej wygląda kwestia **kompetencji miękkich**. Są one bardzo mocno związane z naszą psychiką. Kompetencje miękkie skupiają się na postawach, które pozwolą w określonej sytuacji zachować się skutecznie. Warunkują efektywne funkcjonowanie w różnorodnych warunkach kontaktów społecznych. Adekwatne poczucie

kompetencji sprzyja kształtowaniu się poczucia własnej wartości, a to daje odwagę w zbliżaniu się do nieznanego i poznawaniu go, co sprzyja nabywaniu nowych doświadczeń.

2. Charakterystyka kompetencji miękkich

Umiejętności miękkie to pojęcie bardzo rozległe. Generalnie umiejętności miękkie można podzielić na dwie grupy:

Umiejętności osobiste- to zdolności niezbędne do efektywnego zarządzania sobą. Wśród nich wymienia się m.in.:

- zarządzanie sobą w czasie
- radzenie sobie ze stresem
- samomotywację
- inteligencję emocjonalną
- asertywność
- kreatywność i wiele innych.

Umiejętności interpersonalne - zwane również zdolnościami komunikacyjnymi - wykorzystywane są w relacjach z innymi ludźmi. Wśród nich wymienia się:

- zdolności perswazyjne
- motywowania innych do pracy
- rozwiązywania konfliktów
- autoprezentacji
- delegowania zadań
- pracy zespołowej itp.

Plusy posiadania wysokich kompetencji miękkich

- Zdolność łatwego motywowania siebie do konsekwentnego działania.
- Proaktywność, odporność na stres, asertywność, umiejętność budowania własnego autorytetu i korzystnego wizerunku osobistego, zdolność wywierania silnego wpływu na myśli, decyzje i zachowania innych ludzi.

- Umiejętność inspirowania innych do działania zgodnego z własną wizją oraz sprawnego kierowania zespołem.
- Posiadanie wysokich miękkich umiejętności jest nieodzowne dla każdej osoby, której aktywność wiąże się z **kontaktem z innymi ludźmi** wobec których zastosowano **zespołową formę organizacji pracy**, np. w szkole.
- Ponieważ najbardziej intratne i prestiżowe stanowiska wiążą się z dużą dozą samodzielności i odpowiedzialności, bez odpowiednio wysokich umiejętności zarządzania sobą nie mamy większych szans na **odniesienie sukcesu** podczas ich piastowania, nawet jeśli posiadamy niezbędne kwalifikacje formalne.

3. Cele projektu

- Wspieranie rozwoju osobistego i społecznego uczniów.
- Rozwijanie umiejętności interpersonalnych.
- Kształtowanie postaw i nawyków podnoszących jakość życia.

4. Jak rozwijać kompetencje miękkie uczniów?

Kompetencje miękkie można ćwiczyć i rozwijać, choć proces ten jest trudniejszy i bardziej złożony niż w przypadku kształtowania kompetencji twardych. Należy jednak pamiętać, że kompetencje miękkie, w przeciwieństwie do merytorycznej wiedzy, nie są umiejętnościami, których można się nauczyć z podręczników. Do prawidłowego i intuicyjnego wykorzystywania ich w pracy niezbędny jest odpowiedni trening uświadamiający uczniowi, jakie cechy są u niego dobrze rozwinięte, nad którymi warto jeszcze popracować, a które nie współgrają z jego osobowością i ich rozwój może być bardzo trudny i nieskuteczny.

- W roku szkolnym 2023/2024 projekt realizowany będzie w od października do maja. Obejmie obszary tematyczne ujęte w poniższym harmonogramie.

ZAGADNIENIA TEMATYCZNE	HARMONOGRAM PROJEKTU
KOLEŻEŃSTWO	październik, 2023 r.
TOLERANCJA	listopad, 20223 r.
EMPATIA	grudzień, 2023 r.
KOMUNIKATYWNOŚĆ	styczeń, 2024 r.
ASERTYWNOŚĆ	luty, 2024 r.
WSPÓŁPRACA W GRUPIE	marzec, 2024 r.
KREATYWNOŚĆ	kwiecień, 2024 r.
SAMODZIELNOŚĆ	maj, 2024 r.

- Na początku każdego miesiąca wychowawca klasy przypomina uczniom istotę kompetencji miękkiej zgodnie z harmonogramem.
- Nauczyciele i wychowawcy klas I-VIII realizują projekt w trakcie bieżącej pracy z uczniami w poszczególnych klasach oraz podczas zajęć świetlicowych, dostosowując go do potrzeb i możliwości dzieci.
- Poszczególne kompetencje miękkie realizowane są przez cały rok szkolny, a ich szczególnemu przypomnieniu, pogłębieniu, podsumowaniu (ewaluacji) służą dedykowane miesiące oznaczone w harmonogramie.
- Nauczyciele w ramach projektu wykorzystują zasoby internetowe, materiały własne, wskazane przez pedagoga lub psychologa a także te,-będące wytworami realizacji projektu w poprzednich latach.
- O sposobie realizacji treści głównych (tematyki) decyduje nauczyciel, wychowawca.
- Zagadnienia tematyczne i sposób realizacji projektu są skorelowane z planem wychowawcy klasy i programem wychowawczo-profilaktycznym szkoły.
- Projekt uwzględnia bieżące kierunki polityki oświatowej, takie jak:
  - kształtowanie postaw tolerancji, zwłaszcza w kontakcie z rówieśnikami z doświadczeniem migracyjnym,
  - wspomaganie wychowawczej roli rodziny poprzez pomoc w kształtowaniu umiejętności czynienia dobra w ramach rozwijania takich kompetencji jak: empatia, koleżeństwo, komunikatywność.
- Realizacja poszczególnych zagadnień może przybierać różne formy i odbywać się podczas zajęć w świetlicy i w klasie, podczas wyjść i wycieczek szkolnych, zawodów sportowych, konkursów, przygotowywania uroczystości szkolnych, pracy w Samorządzie Uczniowskim itp.
- Efektem pracy uczniów może być fotografia, filmik lub nagranie audio, plakat, praca plastyczna, prezentacja multimedialna .
- Realizację wybranych kompetencji może dokumentować gazetka ścienna w sali lekcyjnej, mapa myśli , wystawa prac uczniowskich, fotorelacja zamieszczona na szkolnym Facebooku, wytwory pracy uczniów pozostające w dokumentacji nauczyciela/wychowawcy klasy, a także aktywność uczniów w realizacji zadań wynikających z planu pracy szkoły.
- Zebrane materiały lub wnioski z realizacji projektu lub poszczególnych kompetencji, posłużą wychowawcom klas I-VIII i świetlicy do omówienia, podsumowania funkcjonowania zespołu klasowego i w grupie świetlicowej podczas zebrań / konsultacji / spotkań indywidualnych z rodzicami.

Plan realizacji projektu

KOMPETENCJA I JEJ WPŁYW NA JAKOŚĆ WYKONYWANEJ PRACY I JEJ EFEKTYWNOŚĆ	TERMIN REALIZACJI	ADRESACI	GŁÓWNE TREŚCI / TEMATYKA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
<p>KOLEŻEŃSTWO</p> <ul style="list-style-type: none"> - udane relacje z drugim człowiekiem - akceptacja grupy - otwartość na drugiego człowieka - dzielenie się z innymi - okazywanie uczuć - wybaczenie błędów 	październik	klasy I-III	<p>1. SAMOPOMOC KOLEŻEŃSKA</p> <p>2. KOLEŻEŃSTWO NA LEKCJACH</p> <p>3. UCZYMY SIĘ KOLEŻEŃSTWA NA PRZERWACH</p> <p>4. ZACHOWUJĘ SIĘ FAIR PLAY NA LEKCJI WYCHOWANIA FIZYCZNEGO</p> <p>5. KOLEŻEŃSTWO W LITERATURZE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zabawy integracyjne na przerwie, zabawy ze śpiewem, z chustą animacyjną, „Pajęczyna”, dyskusja partnerska, „burza mózgów”, dyskusja wychowanków nad wyobrażeniami o koleżeństwie, drama, zabawa „niedokończone zdania”, rozwijanie umiejętności właściwego reagowania na przegraną (sportowe fair play - międzyklasowy koleżeński turniej „zbijaka”) - gratulowanie wygranemu koledze/koleżance; - słuchanie utworów literackich, które zawierają dylemat moralny (np. związany z wyborem: sprawić przyjemność sobie, czy innym), formułowanie podstawowych powinności moralnych np. nie czynić drugiemu, co tobie niemiłe. - projektowanie odznaki, medalu „Super kolega”, „Super koleżanka”. - analiza utworów literackich, jak np.: wiersze J. Brzechwy „Samochwała”, „Skarżypyta”, „Kłamczucha”, Ireny Suchochowskiej „Obrażalska” - wykonanie plakatu klasowy: „Super kolega”, „Super koleżanka”, drzewko: cechy dobrego kolegi, koleżanki 	- wychowawcy, nauczyciele kl. I-III
		świetlica szkolna		<p>W tygodniu „Baśniowy świat” oraz „Jesienne opowieści” uczniowie kształtują postawę koleżeństwa poprzez czytanie uczniom młodszych klas w sali świetlicowej. Kompetencja koleżeństwo, ze względu na mieszane wiekowo grupy, kształtowana jest przez cały rok poprzez wzajemną pomoc w czynnościach takich jak: odrabianie lekcji, wyjście do toalety, biblioteki itp.</p>	- wychowawcy świetlicy

		klasy IV-VIII	<p>1) organizacja klasowej pomocy koleżeńskiej w bieżącej pracy z uczniami (w całym roku szkolnym).</p> <p>2) diagnozowanie postaw koleżeńskich w klasie za pomocą narzędzia (ankiety) stworzonego przez uczniów dla uczniów</p> <p>3) uczniowie, np.: - opracowują klasowy kodeks zachowań koleżeńskich - formułują oczekiwane zachowania koleżeńskie dziewcząt wobec chłopców i vice versa - wymieniają różnice między przyjaźnią i koleżeństwem - wiedzą dlaczego jest ono drogą do budowy zgranego zespołu klasowego - mają świadomość, że koleżeństwo może być początkiem przyjaźni, dlatego warto je doskonalić - dyskutują na temat „zgranej klasy” w aspekcie koleżeństwa</p> <p>4) uczniowie, np.: - opracowują w klasach sposoby na miłą i bezpieczną przerwę - dyskutują na temat „Jak wygląda koleżeństwo na przerwie lub w grupie międzyoddziałowej?” - dyskutują o strefie relaksu w szkole i jego wpływie na postawy koleżeńskie</p> <p>5) koleżeństwo podczas rozgrywek sportowych, wzajemna pomoc; rozwijanie umiejętności właściwego reagowania na przegraną (sportowe fair play), gratulowanie wygranej koleżce/ zespołowi za pomocą komunikatu werbalnego, braw itp.</p> <p>6) omawianie utworów literackich, które zawierają dylemat moralny (np. związany z wyborem: sprawić przyjemność sobie, czy innym)</p>	<p>- wychowawcy klas</p> <p>- wychowawcy klas według potrzeb</p> <p>- wychowawcy klas</p> <p>- wychowawcy klas, nauczyciele</p> <p>- nauczyciele wychowania fizycznego</p> <p>- nauczyciele języka polskiego uczący w klasach 4-5</p>
--	--	----------------------	---	---

				- uczniowie potrafią odpowiedzieć na pytanie: „Który bohater literacki i dlaczego jest przykładem tego, jak być dobrym kolegą / koleżanką (klasy 4-5)”	
TOLERANCJA - dobre relacje w wielokulturowym społeczeństwie - świadomość, że każdy z nas ma prawo do wolności wyznania, słowa, wypowiedzenia poglądów i odmiennych przekonań	listopad	klasy I-III	1. TOLERANCJA NA CO DZIEŃ 2. SZANUJĘ ZDANIE KOLEGI/KOLEŻANKI 3. 16. 11. MIĘDZYNARODOWYM DNIEM TOLERANCJI	Uczenie się odróżniania spraw ważnych od mniej ważnych, unikania krzyku, kłótności i zawziętości w kontaktach z innymi, zwracanie uwagi na problemy innych, ocenianie postępowania własnego i kolegów w konkretnych sytuacjach życia codziennego, rozumienie prawa do wyrażania własnego zdania, ocen i sądów oraz oczekiwania szacunku i zrozumienia dla własnych postaw i niechęci do tego, co sprawia np. przykrość, - prezentacje multimedialne o tolerancji religijnej, rasowej, itp., - bajki terapeutyczne. (zasoby Internetu) - wykorzystanie literatury wiersz „Wyspa Tolerancji”, Pernilla Stalfelt „Różni, ale tacy sami” -prezentacja filmu „Urodziny Maćka, czyli krótka historia o tolerancji” -recepta na tolerancję-zabawa w aptekarza przygotowującego lek, który pomoże człowiekowi stać się tolerancyjnym -wykonanie mapy mentalnej „Drzewo-Tolerancja” - kształtowanie tolerancji wobec uczniów obcokrajowców, w tym z doświadczeniem migracyjnym	- wychowawcy, nauczyciele kl. I-III
		świątlica szkolna	W tygodniu „Święto Pluszowego Misia” uczniowie kształtują postawę tolerancji wobec emocji innych osób. Przez cały rok kompetencja tolerancja doskonalona jest poprzez akceptację i pomoc uczniom z obcych krajów: „wiem i zgadzam się, że nie każdy jest taki, jak ja i moja rodzina”.	- wychowawcy świątlicy	
		klasy IV-VIII	1) uczenie się odróżniania spraw ważnych od mniej ważnych, unikania krzyku, kłótności i zawziętości w kontaktach z innymi, zwracanie uwagi na problemy innych, ocenianie postępowania własnego i kolegów w konkretnych sytuacjach życia codziennego, rozumienie	- wszyscy nauczyciele, w tym przedmiotów oraz wychowawcy	

				<p>prawa do wyrażania własnego zdania, ocen i sądów oraz oczekiwanie szacunku i zrozumienia dla własnych postaw i niechęci do tego, co sprawia, np. przykrość,</p> <p>- prezentacje multimedialne o tolerancji religijnej, rasowej, itp.,</p> <p>- bajki terapeutyczne. (zasoby Internetu)</p> <p>2) wskazanie przez uczniów sposobów unikania bycia nietolerancyjnym wobec drugiego człowieka mającego inne poglądy, zainteresowania, wygląd, fryzurę, pochodzenie, narodowość itp. ,</p> <p>3) uświadomienie uczniom jak stereotypy wpływają na brak tolerancji, z jakimi trudnościami borykają się rówieśnicy z doświadczeniem migracyjnym.</p> <p>4) metodą nauczania wpływającą na kształtowanie tej kompetencji są argumenty „za i przeciw” Metoda ta jest inną formą prowadzenia dyskusji. Przy jej pomocy można pracować nad problemami, które budzą kontrowersje – są zwykle żywo dyskutowane. Wybór tematyki powinien być jednak taki, by prezentowane stanowiska nie wywoływały niepotrzebnych emocji (klasy 7-8), np. „Książka tylko w formie papierowej/elektronicznej”</p> <p>4) wykonanie mapy myśli w formie „Drzewka Tolerancji”</p> <p>5) przestrzeganie zasad tolerancji podczas korzystania mediów społecznościach i Internetu, definiowanie pojęcia hejt, netykieta – klasy 7-8</p> <p>6) omówienie zagadnienia tolerancji (lub jej braku) w kontekście praw człowieka i funkcjonowania demokratycznego państwa prawa – klasy 8</p>	<p>- nauczyciele przedmiotów, wychowawcy klas</p> <p>- wychowawcy klas</p> <p>- wychowawcy klas</p> <p>- wychowawcy klas</p> <p>- nauczyciele historii i wos</p>
EMPATIA	grudzień	klasy I-III	1. ROLA EMPATII W PRACY UCZNIÓW	Rozwijanie empatii to nauka tego, co dobre, a co złe. Wzbudzenie chęci do pomocy innym pozwala dzieciom	- wychowawcy, nauczyciele kl. I-III

<p>- rozumienie innych współpracowników i doradzanie im</p> <p>- umiejętność rozpoznawania i zaspokajania potrzeb innych osób</p> <p>- umiejętność współpracy z ludźmi wywodzącymi się z różnych środowisk</p>		<p>2. ROZPOZNAJĘ SWOJE UCZUCIA...</p> <p>3. OTWIERAMY SIĘ NA POTRZEBY INNYCH...</p> <p>4. SPOTKANIA WIGILIJNE W KLASACH I-III</p>	<p>porządkować świat i określić swoje w nim miejsce.</p> <p>- udział w akcjach charytatywnych na terenie szkoły, np. „Pomóż Świętemu Mikołajowi”, „Mały podarek dużo radości”, „Kiermasz ciast i ciasteczek”, „Pełna miska dla schroniska”. Adekwatne i gratyfikujące społecznie zachowania pozwolą im polubić siebie.</p> <p>- tłumaczenie sytuacji społecznych. Dziecko powinno wiedzieć, w jaki sposób na jego zachowanie reaguje rówieśnik – co, w związku z tym, myśli, czuje i robi (scenki sytuacyjne),</p> <p>- stosowanie języka emocji, używanie zwrotów: „to musiało być dla ciebie naprawdę trudne”, „opowiadasz mi o tym, co dla ciebie ważne, dziękuję ci za zaufanie”,</p> <p>- przykłady ćwiczeń i gier: tablica „Dobrych uczynków”, kostka „Emocje”, „Gra w nastrój”, „Siła i bezsilność - ćwiczenie w parach”, „List z prośbą o pomoc”, „Niedokończone opowiadania”, „List z przeprosinami”, „Pomysł na przeprosiny”.</p> <p>- bajki terapeutyczne, wiersze z lit. dziecięcej, np. D. Gellner „Zły humorek”, A. Kołodziejczyk, E. Czerniewska, T. Kołodziejczyk „Spójrz inaczej”, -obejrzenie filmu ‘Piotruś Królik’</p>	
	światlica szkolna	<p>W tygodniu, w którym obchodzony jest „Dzień Wolontariusza” uczniowie w poszczególnych grupach świetlicowych kształtują postawę niesienia pomocy innym.</p> <p>Przez cały miesiąc realizowane są zajęcia, które mają na celu uświadomienie i uwrażliwienie uczniów na trudną sytuację innych osób. Zwracana jest uwaga wychowanków, na to, że pomagać należy przez cały rok, nie tylko w okresie przedświątecznym.</p>	- wychowawcy świetlicy	
	klasy IV-VIII	<p>1) metodą nauczania wpływającą na kształtowanie tej kompetencji jest odgrywanie scenek (drama); odgrywanie i analizowanie symulowanych scenek oswoi uczniów z nietypowymi, stresującymi przypadkami i zacieśni więzy</p>	- nauczyciele przedmiotów - wychowawcy klas	

			<p>w grupie współpracujących ze sobą osób; metoda ta ma zastosowanie w praktycznym ćwiczeniu umiejętności społecznych, pomaga zrozumieć motywy różnych zachowań</p> <p>2) - zajęcia warsztatowe „Wejdź w czyjąś skórę” - przeprowadzenie lekcji wychowawczej na temat sposobów wyrażania swoich uczuć, by trafnej rozpoznawać uczucia innych;</p> <p>- gra w nastrój – zabawa z wykorzystaniem kart z nazwami uczuć: prowadzący opisuje zdarzenie, dzieci podnoszą karty z nazwami uczucia, jakie towarzyszy danej sytuacji;</p> <p>- zbieranie pomysłów na sposób przeproszenia rówieśników, dorosłych... – połączenie pomysłów wszystkich dzieci w jeden wspólny „ELEMENTARZ PRZEPROSIN”</p> <p>- dyskusja nad słowami ks. Mieczysława Malińskiego „Miarą twojego człowieczeństwa jest wielkość twojej troski o drugiego człowieka”</p> <p>3) pomagamy innym, znamy cele działalności szkolnego wolontariatu, bierzemy udział w akcjach charytatywnych (np. paczka dla zwierzązka, Paczka dla Bohatera)</p> <p>4) uczestnictwo w klasowym spotkaniu wigilijnym</p> <p>5) wykonywanie tradycyjnych lub wirtualnych kartek świątecznych, napisanie lub zebranie najpiękniejszych uczniowskich życzeń świątecznych lub sentencji twórców literatury dotyczących Wigilii i Bożego Narodzenia,</p> <p>6) porównanie tradycji świątecznych w różnych krajach przy wykorzystaniu zasobów internetowych lub podzielenie się zwyczajami świątecznymi przez chętnych uczniów obcokrajowców</p>	<p>- wychowawcy klas</p> <p>- wychowawcy klas, nauczyciele</p> <p>- wychowawcy klas, nauczyciele</p> <p>wychowawcy klas nauczyciele plastyki, informatyki, języków obcych</p> <p>- wychowawcy klas, nauczyciele języków obcych</p>
--	--	--	--	--

KOMUNIKATYWNOŚĆ - decyduje o skuteczności współpracy, porozumiewania się i wywierania wpływu na innych - siła twórcza budująca zespoły, ułatwiająca negocjacje - jakość codziennej pracy	styczeń	klasy I-III	1. ĆWICZYMY KOMUNIKATYWNOŚĆ 2. POTRAFIĘ AKTYWNIIE SŁUCHAĆ... 3. DBAMY O POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWĄ I KULTURĘ SŁOWA 4. KOMUNIKATYWNOŚĆ A INTERNET I SZTUCZNA INTELIGENCJA	„Nauczmy się porozumiewać, rozmawiajmy ze sobą”: -zabawy doskonalące przekazywanie informacji za pomocą słów, gestów, obrazów, stosowanie zwrotów grzecznościowych w rozmowie, - zastosowanie techniki zdań niedokończonych, odgrywania ról, pantomima, „burza mózgów”, zabawa w „głuchy telefon”, skojarzenia. Używanie zwrotów: czuję..., kiedy ty..., ponieważ..., chciałbym żebyś..., proszę cię o... -prace plastyczne, inscenizacje wierszy „Rysunek” – Każdy dostaje kartkę i coś do pisania, osoba prowadząca dyktuje opis pięciu, różnie ułożonych kwadratów, wszyscy rysują, nie zadając pytań. Opis powinien być podany dość szybko, bez powtórzeń. Po skończeniu, na drugiej stronie kartki uczestnicy rysują ponownie to samo, tym razem zadając pytania, prosząc o powtórzenie.	- wychowawcy, nauczyciele kl. I-III
		światlica szkolna	Uczniowie doskonalą komunikatywność podczas wspólnej zabawy i gier (tłumacząc, przypominając ich zasady), a także podczas wspólnych zabaw zimowych (rzucanie śnieżkami, jazda na sankach, lepienie bałwana). Kompetencja ta jest doskonalona także w trakcie wykonywania, w pracy zespołowej, plakatów o tematyce sportów zimowych.	- wychowawcy świetlicy	
		klasy IV-VIII	1) metodą nauczania wpływającą na kształtowanie tej kompetencji jest dyskusja (klasy 4-8) i debata (klasy 7-8). Podczas dyskusji uczniowie uczą się argumentować, przekonywać, słuchać innych oraz brać udział w gorącym sporze. Debata jest to metoda pozwalająca na ułatwienie podjęcia decyzji w wypadku, gdy istnieją co najmniej dwa odmienne stanowiska. Każda grupa powinna mieć taką samą szansę na wyrażenie swojej opinii (tyle samo czasu). Na tego rodzaju zajęciach należy dbać o kulturę wypowiedzi, aby nie dopuścić do powstania konfliktów lub atakowania przeciwników. Metoda uczy logicznego	- wszyscy nauczyciele w bieżącej pracy z uczniami	

				<p>myślenia, argumentowania, wystąpień publicznych, skutecznej komunikacji, aktywnego słuchania, nieulegania emocjom, szanowania poglądów innych, patrzenia na problemy z różnych punktów widzenia oraz samodzielności.</p> <p>2) stwarzanie na lekcjach sytuacji problemowych, wdrażanie uczniów do aktywnego słuchania, wyrażania swoich poglądów, uczenia się panowania nad emocjami,</p> <p>3) ćwiczenia w poprawnym wyrażaniu się na dany temat, zwracanie uwagi na dobór właściwych słów, wypowiedzianie ich w odpowiednim kontekście, sytuacji,</p> <p>- ćwiczenie umiejętności autoprezentacji w ramach lekcji wos, doradztwa zawodowego w bieżącej pracy z uczniami</p> <p>4) bezpieczeństwo w sieci, wymiana opinii i doświadczeń, wiarygodność przekazu, rodzaje komunikatów, e-rozmowy, sposoby przekazywania informacji w Internecie</p> <p>5) sztuczna inteligencja a komunikatywność - w czym może zastąpić człowieka - dyskusja</p>	<p>- wszyscy nauczyciele w bieżącej pracy z uczniami</p> <p>- wszyscy nauczyciele w bieżącej pracy z uczniami</p> <p>- nauczyciele wos, doradztwa zawodowego uczący w klasach 8</p> <p>- wychowawcy klas, nauczyciele informatyki, pedagog</p> <p>- wychowawcy klas, nauczyciele informatyki</p>
<p>ASERTYWNOŚĆ</p> <p>- umiejętność obrony swojego zdania</p> <p>- budowanie dobrych relacji z ludźmi, wyrażanie własnego zdania</p> <p>- realizacja swoich</p>	<p>luty</p>	<p>klasy I-III</p>	<p>1. TRENING ASERTYWNOŚCI</p> <p>2. SZANUJĘ TWOJE ZDANIE, ALE MÓWIĘ NIE...</p>	<p>„Asertywność na co dzień czyli jak żyć w zgodzie ze sobą i innymi”-scenki sytuacyjne. Tak/Nie-karta pracy (scholaris.pl) „Mówię- nie”-konkurs plastyczny</p> <p>1. „Ćwiczenie zachowań asertywnych”- Uczestnicy dobierają się w trójki. Każda trójka otrzymuje jedną z sytuacji do odegrania:</p> <p>- Czytasz książkę w bibliotece, obok dwie osoby głośno rozmawiają, śmieją się, przeszkadzają ci.</p> <p>- Podczas rozmowy kolega poklepuje cię nieustannie po ramieniu. Denerwuje cię to.</p>	<p>- wychowawcy, nauczyciele kl. I-III</p>

potrzeb oraz potrzeb zespołu			<p>- Stoisz w kolejce w stołówce szkolnej, nagle ktoś bez pytania wchodzi przed Ciebie. Chętni odgrywają swoje scenki przed całą klasą. Uczniowie określają rodzaj zachowania (uległe, agresywne czy asertywne). Wybierają zachowanie asertywne dla każdej sytuacji i ćwiczą je w trójkach. W podsumowaniu należy podkreślić, jakie korzyści daje zachowanie asertywne.</p> <p>2. „Mam do Ciebie prośbę” – Uczniowie siedzą w kręgu, każdy zastanawia się, o jaką przysługę mógłby prosić osobę siedzącą obok. W rundce każdy zwraca się do swojego sąsiada słowami „Mam do Ciebie prośbę; czy mógłbyś...”Każdy poproszony odpowiada zgodnie ze swoją intencją. W podsumowaniu prowadzący zachęca do wypowiedzi, czy łatwo jest prosić, jak się czujemy, gdy ktoś odmawia, jak reagujemy na odmowę w rzeczywistych sytuacjach?</p> <p>3. „Ćwiczenie odmowy”- Prowadzący wyjaśnia, że asertywna odmowa powinna zawierać słowo „nie” i krótkie uzasadnienie np. „ Nie pójdę z tobą do kina, bo mam inne plany na dzisiejsze popołudnie”. Można złagodzić wydźwięk odmowy, mówiąc drugiej osobie o pozytywnych uczuciach, jakie wobec niej żywimy, np. „Lubię z tobą. przebywać, ale dzisiaj nie mogę iść do kina, bo mam inne plany”.</p> <p>Uczniowie w parach ćwiczą asertywną odmowę. W podsumowaniu dzielą się odczuciami na temat ćwiczenia.</p>	
	światlica szkolna		<p>Nauka kulturalnego odmawiania i wyrażania własnego zdania odbywa się szczególnie podczas wspólnych gier i zabaw, a także zajęć.</p> <p>W tygodniu „W zdrowym ciele zdrowy duch” uczniowie kształtują umiejętność wyrażania własnego zdania wypowiadając się na temat zdrowego stylu życia oraz organizacji czasu wolnego.</p>	- wychowawcy światlicy

		klasy IV-VIII		<p>1) uczenie się zachowań asertywnych, obserwacja a następnie naśladowanie wychowawcy, nauczyciela , który proponuje dany sposób zachowania się w określonej sytuacji, organizowanie sytuacji, w których wychowankowie mogliby poznawać zasady oraz nabywać podstawowe umiejętności z zakresu asertywności, np. odgrywanie scenek przez uczniów, aby nauczyli się mówić "nie" (wykorzystanie techniki „zdartej płyty”)</p> <p>2) zebranie przez uczniów przykładów sytuacji w relacjach z rówieśnikami i dorosłymi , w których warto być asertywnym</p> <p>3) zwrócenie uwagi uczniów na umiejętność asertywnego odmawiania w kontekście profilaktyki uzależnień</p>	<p>- wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele</p> <p>- wszyscy nauczyciele</p> <p>- wychowawcy klas</p>
<p>WSPÓŁPRACA W GRUPIE</p> <p>- motywuje do działania</p> <p>- pozwala szybciej i skuteczniej realizować zadania</p> <p>- umożliwia wymianę myśli i tworzenie innowacyjnych koncepcji</p> <p>- daje możliwość szybkiej nauki</p> <p>- tworzy dobrą atmosferę w pracy</p>	marzec	klasy I-III	<p>1. KLASOWE ZASADY WSPÓŁPRACY</p> <p>2. WSPÓŁPRACA NA CO DZIEŃ</p>	<p>Wyrabianie umiejętności współdziałania w zespole, podporządkowanie się określonym zasadom, podział ról i przydzielenie określonych czynności do wykonania, ustalenie klasowego kodeksu- zasad współpracy w zespole, rozpoczynanie zajęć od losowania miejsc przy stolikach, przygotowywanie projektów, prac plastyczno-technicznych, rozwiązywanie zagadek matematycznych, logicznych, odgrywanie scenek, przygotowywanie przedstawień, gry i zabawy sportowe.</p> <p>Literatura: np. Michał Zawadka i Rafał Olbiński „Galeria bajek. Wiersze czytane obrazem” (uczą wiary w siebie, doceniania innych, asertywności, współdziałania w grupie).</p>	- wychowawcy, nauczyciele kl. I-III
		świąteczna szkolna	<p>Podczas każdego z zajęć uczniowie doskonaliły umiejętność współpracy w grupie poprzez wykonywanie prac i plakatów, a także podczas gier zespołowych na boisku szkolnym. Wychowankowie przypominają zasady pracy</p>	- wychowawcy świąteczni	

				obowiązujące w zespole (wybór lidera, sprawiedliwy podział zadań).	
		klasy IV-VIII		<p>1) Jak dobrze pracować w zespole? - praca w grupach - giełda pomysłów; wyrabianie umiejętności współdziałania w zespole, podporządkowanie się określonym zasadom, podział ról i przydzielenie określonych czynności do wykonania, ustalenie klasowego kodeksu- zasad współpracy w zespole</p> <p>2) metodą nauczania wpływającą na kształtowanie tej kompetencji są myślowne kapelusze; Metoda szczególnie przydatna w sytuacji, kiedy uczniowie współpracują ze sobą przy rozwiązywaniu problemów, wykorzystując swoje talenty i szczególne umiejętności. Uczestnicy przedstawiają swoje myśli i poglądy w sposób uporządkowany, co gwarantuje uzyskanie większej liczby ciekawych rozwiązań. Nauczyciel zachęca uczniów do samooceny i oceny pracy całej klasy. Metoda ta pozwala uczniom obserwować proces zarówno samorozwoju, jak i rozwoju grupy. Uczniowie wskazują czynniki, które pomagają im lub przeszkadzają we współpracy.</p> <p>3) realizacja projektów lub zadań wykonywanych w grupach na zajęciach przedmiotowych , w działaniach pozalekcyjnych (np. wolontariat, koła zainteresowań), przygotowaniu uroczystości szkolnych i przedsięwzięć klasowych</p>	<p>- wszyscy nauczyciele</p> <p>- wszyscy nauczyciele</p> <p>- wszyscy nauczyciele w bieżącej pracy z uczniami</p>
<p>KREATYWNOŚĆ</p> <p>- pomaga w szybszym podejmowaniu decyzji, w unikaniu pułapek myślowych.</p>	kwiecień	klasy I-III	<p>1. KREATYWNOŚĆ NA LEKCJACH</p> <p>2. KREATYWNOŚĆ W DZIAŁANIACH POZALEKCYJNYCH</p>	<p>Jakie ćwiczenia pomagają rozwijać twórcze myślenie? Ułóżcie listę nietypowych pytań i spróbujcie opowiedzieć, co by było, gdyby..., wyobraź sobie, że... np. żarówki świeciły na czarno, śnieg był różowy, nie było komputerów, ludzie chodzili do tyłu, a drzewa rosły do góry nogami? Rozwijają się wtedy myślenie abstrakcyjne! Wybierzcie najczęściej używane przez siebie przedmioty,</p>	- wychowawcy, nauczyciele kl. I-III

<p>- pomagają znaleźć nowe odpowiedzi na stare problemy - jest kluczem do poszukiwania i wprowadzania innowacyjnych rozwiązań</p>				<p>np. lokówkę, młotek, nóż, filizankę, szczotkę do włosów i długopis, i wymyślcie po dwa nowe zastosowania tych rzeczy. To rozwija myślenie pragmatyczne! Twórcze myślenie można rozwijać łącząc przyjemne z pożytecznym – czytając, słuchając muzyki, audiobooków, grając na instrumentach, rysując i grając w przeróżne gry, skojarzenia, wymyślanie nowych zakończeń już znanych bajek, metaforyzowanie – np. tworzenie symboli grupy, pory roku, animacja - np. „Gdyby krzesiło mogło pobiec, dokąd by pobiegło?, burza mózgów, kreatywne rysunki (koła, dokańczanie rysunków). Bajki, które rozwijają kreatywność „Byli sobie wynalazcy”.</p>	
		<p>światlica szkolna</p>		<p>Kreatywność kształtowana jest podczas każdego z zajęć plastycznych. W tym roku tematyka związana jest z wiosną. Technika wykonywanych prac jest dowolna, co pozwoli uczniom na rozwijanie kreatywności. Sprzyjają temu także przygotowania do udziału w świetlicowym konkursie plastycznym.</p>	<p>- wychowawcy świetlicy</p>
		<p>klasy IV-VIII</p>		<p>1) metodą nauczania wpływającą na kształtowanie tej kompetencji jest burza mózgów; Burza mózgów zwana jest także fabryką lub giełdą pomysłów. Umożliwia całkowitą swobodę zgłaszania przez grupę pomysłów i skojarzeń mających na celu rozwiązanie zadanego problemu. Sposób ten pozwala szybko zgromadzić wiele konkurencyjnych lub uzupełniających się hipotez dotyczących analizowanej kwestii. W szkole burza mózgów może być wykorzystana do rozwiązywania zadań opartych na intuicji i wyobraźni. Jest to metoda kształtująca kreatywność, wyobraźnię i twórcze myślenie, gdyż zgłaszane pomysły powinny być spontaniczne, zgodnie z zasadą „pierwsza myśl jest najlepsza”.</p> <p>2) kreatywne uczestnictwo w przedsięwzięciach</p>	<p>- wszyscy nauczyciele w bieżącej pracy z uczniami</p>

				<p>organizowanych przez szkołę (np. Tydzień Patriotyczny, Tydzień Artystyczny, Matematyczno - Przyrodniczy, Języków Obcych, Ekologii itp.) oraz projektach, zdaniach realizowanych w ramach Samorządu Uczniowskiego, oraz przedmiotów, z wykorzystaniem np. technik cyfrowych, Design Thinking w edukacji, komiksów, lapbooków itp.</p> <p>3) prezentacja kreatywności uczniów na szkolnym Facebooku</p>	- wszyscy nauczyciele według potrzeb
<p>SAMODZIELNOŚĆ</p> <p>- organizowanie pracy w sposób zaplanowany i usystematyzowany</p> <p>- kontrolowanie postępów w realizacji zadań</p> <p>- systematyczne aktualizowanie wiedzy i umiejętności</p>	maj	klasy I-III	<p>1. UCZYMY SIĘ SAMODZIELNOŚCI</p> <p>2. SAMODZIELNOŚĆ W MYŚLENIU</p> <p>3. SAMODZIELNOŚĆ W DZIAŁANIU SZKOLNYM</p>	<p>Rozwijanie samodzielności poprzez działanie: wykonywanie zadań o różnym stopniu trudności (aktywność językowa, matematyczna, badawcza, twórcza), poszukiwanie przez uczniów różnych dróg dojścia do celu, wdrażanie do samokontroli i samooceny, korekta pracy własnej-wnioski (czy dziecko zrealizowało cel, co było trudne/łatwe, jak to zrobiło)</p> <p>- przejmowanie inicjatywy poprzez samodzielne prowadzenie zajęć na temat swoich pasji i zainteresowań („Dzień Eksperta”)</p> <p>- samodzielne organizowanie zabaw dla kolegów-koleżanek podczas przerw śródlekcyjnych; prowadzenie doświadczeń i eksperymentów; pomoc koleżeńska - „Jestem już samodzielny”, nauka piosenki, wykonanie pracy plastycznej (technika dowolna)</p>	- wychowawcy, nauczyciele kl. I-III
		światlica szkolna	<p>Samodzielność doskonała jest podczas zajęć świetlicowych poprzez planowanie własnej pracy, dbanie o porządek podczas wykonywania zadań. Starsi wychowankowie wdrażani są do tworzenia i organizowania zabaw, gier dla swoich młodszych rówieśników, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa. Pod koniec roku szkolnego uczniowie poszczególnych poziomów klasowych podsumowują postępy we własnej samodzielności zarówno w sferze nauki jak i zabawy.</p>	- wychowawcy świetlicy	

		klasy IV-VIII	<p>1) metodą nauczania wpływającą na kształtowanie tej kompetencji jest karuzela; Niektórzy uczniowie mają problem z formułowaniem własnej opinii na dany temat – szczególnie wtedy, gdy wiedzą, że muszą wystąpić przed rówieśnikami. Metoda ta, odmiana dyskusji, pozwoli uczniom wypowiedzieć swoje zdanie oraz zapoznać się z opinią innych podczas pracy parach.</p> <p>2) stwarzanie sytuacji na zachęcających ucznia do stawiania pytań, samodzielnego formułowania problemów, wyszukiwania potrzebnych informacji, poszukiwania sposobów rozwiązania problemu, wykonywania zadań bez pomocy i kontroli z zewnątrz, przeprowadzania samokontroli, współuczestniczenia w korekcie pracy własnej</p> <p>3) uczeń organizuje własną pracę - planuje kolejne czynności, właściwie dysponuje czasem, dobiera potrzebne materiały, narzędzia, świadomie i samodzielnie wykonuje pracę, sprawdza i koryguje efekt własnej pracy, - uczeń dokonuje jej prezentacji (prace plastyczne, wiersze, opowiadania, projekty itp.)</p> <p>4) uczeń ma świadomość, że tylko samodzielność w nauce daje szansę na obiektywną i prawdziwą ocenę posiadanej wiedzy i umiejętności, wie, że uczy się dla siebie – nie (tylko) dla ocen</p> <p>5) samodzielność w kontekście egzaminów, wyboru szkoły i dalszej ścieżki kształcenia</p>	<p>- nauczyciele przedmiotów - wychowawcy klas</p> <p>- wszyscy nauczyciele w bieżącej pracy z uczniami</p> <p>- wychowawcy klas, nauczyciele przedmiotów w bieżącej pracy z uczniami</p> <p>- wszyscy nauczyciele w bieżącej pracy z uczniami, wychowawcy</p> <p>- wychowawcy, nauczyciele przedmiotów egzaminacyjnych, doradztwa zawodowego</p>
--	--	----------------------	---	---

Ewaluacja realizacji projektu może przybierać różne formy, takie jak:

- obserwacja zachowania uczniów klas I-VIII prowadzona przez wszystkich nauczycieli przedmiotów i wychowawców świetlicy (np. podczas zajęć, wyjść, przedsięwzięć klasowych, pracy w grupach itp.),
- analiza punktów przyznawanych uczniom zgodnie z *Regulaminem oceniania zachowania* w klasach IV-VIII oraz zachowania uczniów klas I-III wynikających z przyjętych kryteriów oraz regulaminu świetlicy,
- wyeksponowanie przejawów realizacji zadań (plakat, mapa mentalna, tabela, filmik, fotorelacja, prezentacja multimedialna itp.) w sali lekcyjnej, na korytarzach szkolnych lub Facebooku
- gromadzenie wytworów pracy uczniów w dokumentacji wychowawcy/nauczyciela,
- prezentacja pracy zespołu nad wybranymi kompetencjami w ramach klasowego projektu wychowawczego (np. podczas zebrań, za pośrednictwem dziennika elektronicznego),
- wpis tematu lekcji wychowawczej w dzienniku elektronicznym,
- wpis zagadnienia związanego z realizacją projektu obok tematu lekcji przedmiotowej (np. praca w grupach),
- wnioski, informacje zwrotne dotyczące doskonalenia kompetencji miękkich w poszczególnych klasach zamieszczone w semestralnych sprawozdaniach nauczyciela/wychowawcy,
- przeprowadzanie ankiet sprawdzających stopień opanowania wybranych kompetencji miękkich w niektórych klasach,
- kwestionariusz ankiety wychowawcy klasy.

Rola rodziców w kształtowaniu kompetencji miękkich:

Rodzina to pierwsze i najważniejsze środowisko społeczne, w którym przebiega proces rozwoju dziecka i jego uspołecznienia. Funkcjonowanie rodziny w dużym stopniu zależne jest od wzajemnych więzi między jej członkami, a zwłaszcza rodzicami i dziećmi. Zatem rodzice w pracy nad kształtowaniem kompetencji miękkich powinni:

- akceptować dziecko takim, jakie jest,
- współdziałać z dzieckiem, wspierać je, dawać możliwość wyboru i decydowania,
- uznawać prawa dziecka na równi z jego obowiązkami,

- twórczo spędzać czas z dzieckiem (np. gry planszowe, gry i zabawy na świeżym powietrzu),
- wspierać je i zachęcać do brania udziału w różnorodnych przedsięwzięciach organizowanych przez szkołę
- uczestniczyć wraz z dzieckiem w akcjach wolontariatu zgodnie z wewnętrznymi procedurami
- zachęcać do organizowania pomocy koleżeńskiej dla uczniów nieobecnych w szkole (wzbudzanie zainteresowania powodami nieobecności w szkole, przekazywanie informacji, itp.)